

ቆልዑን መንእሰያትን ምስ ድሌታት ፍሉይ ክንክን ጥዕና

www.doh.wa.gov/cyshcn

ናይ ኮቪድ-19 ክታብት ሓበሬታ

ሓበሬታ ንወሃብቲ ክንክን

- ክታብት ንፍሉይ ናይ ጥዕና ክንክን ዘድልዮም ቆልዑን መንእሰይ (CYSHCN) ብፍሉይ የድልዮም እዩ ምኽንያቱ ዝለዓለ ብኮቪድ-19 ናይ ምሕማም ዕድሎም ዝለዓለ ስለ ዝኾነ። እዚ ድማ ምኽንያቱ ዝተሓተ ናይ ጥዕና ኩነታት ስለ ዘለዎምን ጥቡቕ ዝኾነ ርክብ ምስ ክንክን መቐረብቲን ስለ ዘለዎም። መሸፊኒ ኣፍን ኣፍንጫን ንምግባር ምጽጋም፣ ኢዶም ንምሕጻብ ምጽጋም፣ ከምኡ እውን ካብ ካልኣት ርሕቆቶም ኣብ ምሕላው ክጽገሙ ይኸእሉ እዮም።
- ናይ Pfizer ናይ ኮቪድ-19 ክታብት ን5 ከምኡ እውን ልዕሊኡ ዝዕድሚኦም ሰባት እዩ ዝከኣል።
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC፣ ማእኸል ቁጽጽርን ምክልኻልን ሕማም) ከምኡ እውን American Academy of Pediatrics ናይ ኮቪድ-19 ክታብት ንኹሉ 5ን ልዕሊኡን ዝዕድሚኡ ክወሃብ ይላበዉ።
- 5 ከምኡ እውን ልዕሊኡ ዝዕድሚኦም ሰባት ናይ መወዳእታ ናይ ክታብት ዓቕሞም ድሕሪ ምወሳይም ድሕሪ 5 ኣዋርሕ ናይ ቡስተር ክታብቶም ክወስዱ ኣለዎም።
- 5 ከምኡ እውን ልዕሊኡ ዝዕድሚኦም [ናይ ምክልኻል ዓቕሞም ዝተዳኸመ \(እንግሊዘኛ ጥራሕ\)](#) ሰባት ተወሳኺ ናይ Pfizer መጠን ክታብት ድሕሪ ካልኣይ መጠን ክታብቶም ምወሳይም ናይ መወዳእታ ዓቕሞም ብምወሳይም ተኸተልካ ኣዋርሕ ጸኒሕካ ብብስተር ዓቕን ዝኸተል ድሕሪ 28 መዓልታታት ክወስዱ ኣለዎም። [እዚ ስእሊ \(እንግሊዘኛ ጥራሕ\)](#) ዘርእዮ ናይ ምክልኻል ዓቕሞም ዝደኸመ ሰብ ኣብ ዕድሚኡ ተደሪኽካ ክንደይ ዝኣከል ጠቕላላ መጠን የድልዮ እዩ።
- እቲ ክታብት ቆልዑን መንእሰይ ካብ ኮቪድ-19 ንምክልኻል ብቐዕን ድሑንን እዩ።

ስለምንታይ ህጻናት ክኸተቡ ኣለዎም፣

- ቆሎታ ክታብት ምወሳይም ምስ ኣዕርኽቶምን ስድርኦምን ከምኡ እውን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ክኾኑ ከለዉ ድሑናት ክኾኑ ይሕግዝ እዩ። ዝተኸተቡ ቆልዑ ኮቪድ-19 ምስ ዝሕዘም ካብ ብሓይል ምሕማም፣ ዓራት ካብ ምሓዝ፣ ወይ ካብ ምጻጊት ዕድሎም ኣዝዩ ዝቐነስ እዩ።
- ብኮቪድ-19 ዝተለኸፉ ቆልዑ ናይ [ናይ ሓጺርን ነዊሕን ናይ ጥዕና ጸገማት \(እንግሊዘኛ ጥራሕ\)](#) ከማዕብሉ ይኸእሉ እዮም፣ ናይ “ነዊሕ እዋን ኮቪድ-19” ሓዊስካ። ሓደ ሓደ ጸገማት ጥዕና፣ ከም [ምልክት ናይ ብዙህ-ስርዓት ናይ ኣካላት ቁጥጥ \(MIS-C\) \(እንግሊዘኛ ጥራሕ\)](#) ፣ ዕቱብ ክኸውን ይኸእል እዩ ከምኡ እውን ዓራት ክትሕዝን ክሳብ ሞት ክሰዕብን ይኸእል እዩ። ክታብት እቲ ዝበለጸ ቆልዑ ድሑናትን ጥዑያትን ንጉብረሉ መንገዲ እዩ።

CYSHCN ኣብ ዝለዓለ ናይ ኮቪድ-19 ናይ ሕማም ሓደጋ ክኸውን ይኸእል እዩ

- ፍሉይ ናይ ጥዕና ክንክን ዘድልዮም ቆልዑ ወይ [ሓደሓደ ሕክምናዊ ኩነታት \(እንግሊዘኛ ጥራሕ\)](#) ኮቪድ-19 እንተሒ ዝምም ብጽንዕ ክሓሙ ይኸእሉ እዮም። ክታብት እቲ ወሳኒ ቆልዑ ካብ ኮቪድ-19 ንክላኸለሉ መንገዲ እዩ።
- ካልእ ቆልዑ ንክላኸለሉ መንገዲ ኣብ ስድራ ቤቶም ዘለው ካልኣት ብሙሉእነት ከም ዝተኸተቡን ኣበረታታዒ ከም ዝወሰዱን ምርግጋጽ እዩ። እዚ ማለት ወለዲን ወሃብቲ ክንክንን እውን ክኸተቡ ምግባር ኣገዳሲ እዩ ማለት እዩ።

ናይ ኮቪድ-19 ክታብት ንCYSHCN ድሑን እዩ

- ዝተሓተ ናይ ሕክምና ኩነታት ዘለዎም ቆልዑን ዓባይትን ናይ ኮቪድ-19 ክታብት ክወስዱ ይኸእሉ እዮም።

- እቲ ብሕታዊ ምኽንያት ሰባት ነቲ ክታብት ክወስድዎ ዘየብሎም ንሂወት ኣስጋኢ ዝኾነ ምላሻት(ዝሓመቐ ምላሽ ዝሓትት) ካብ [ኣብ ናይ COVID-19 ክታብት ዝርከቡ ቅመማት](#) ነይርዎም እንተኾይኑ እዩ።
- ረብሓታት ክታብት ካብ ኮቪድ-19 ምትሓዝ ኣዝዩ ይዛይድ።
- ብዛዕባ እቲ ክታብት ሕቶታት ወይ ሻቕሎታት እንተሃልዮምኹም ንናይ ውላድኩም ወሃቢ ክንክን ኣዘራርቡ።

ጎናዊ ሳዕቤናት

ብኮቪድ-19 ምስተጠቓዕኻ እትረኽበም ናይ ጥዕና ሓደጋታት ካብ እቲ ክታብት ዘምጽኦ ጎናዊ ሳዕቤናት ኣዝዮም ዝዘዩዱ እዮም። ቆልዑ ድሕሪ ክታብት ምውሳድም ዝተወሰኑ ጎናዊ ሳዕቤናት ክስመዎም ልሙድ እዩ። እቶም ዝተለመዱ ጎናዊ ሳዕቤናት እዚኦም እዮም፤

- ዝቐሰለ ኢድ
- ድኻም
- ረስኒ
- ቅርጥማት
- ሕማም ርክሲ
- ገብገብታ

ውላድኩም ጎናዊ ሳዕቤናት እንተሃልዮም ከመይ ገይርኩም ምቕት ከም ትፈጥርሎም ንምፍላጥ ንናይ ውላድኩም ወሃቢ ክንክን ሕተቱ። ብዝሕል ዝበሉ ንጥፈታት እውን ምቕት ክትፈጥሩሎም ትኽእሉ ኢኹም። ሙብዛሕቲኦም ጎናዊ ሳዕቤናት ኣብ ውሽጢ ሓደ ወይ ክልተ መዓልታት ይጠፍኡ እዮም።

ውላድኩም ንኻልኣት ክታብታት ዘቐጥዕ ምላሻት ኣርእዮም እንተነይሮም፣ ሕዚ እውን ግና ናይ ኮቪድ-19 ክታብት ክወስዱ ይኽእሉ እዮም። እቲ ወሃቢ ክንክን እቲ ክታብት ምስ ሃቦም ንክባቢ 30 ደቂቓ ክጸንጡ ከሓቶም እዩ እዚ ድማ ቅልጡፍ ምላሻት እንተሃልዮም ንምርኣይ እዩ።

ንናይ ኮቪድ-19 ክታብት ጽኑዕ ዝኾነ ምላሽ ናይ ምህላው ሓደጋ ኣዝዩ ዝተሓተ እዩ። ብኮቪድ-19 ምስ ተለኸፍካ እተርእዮም ምልክታት ካብ እቲ ክታብት ምስ ወሰድካ እተርእዮም ጎናዊ ሳዕቤናት ኣዝዩ ዝገደደ እዩ። [ብዛዕባ ጽኑዕ ዝኾነ ናይ ኮቪድ-19 ክታብት ጎናዊ ሳዕቤናት ኣብዚ ይፍለጡ።](#)

እንትደኣ ክታብት ኮቪድ-19 ድሕሪ ምውሳድኩም ናይ ሕክምና ኢመርጀንሲ ኣጋጢሞኩም፣ ናብ 9-1-1 ቀጥታ ደውሉ።

ከመይ ንረ ውላደይ ክኸተብ እኽእል፤

ንናይ ቆልዑ ሓኪም ናይ COVID-19 ክታብት ኣለዎም እንተኾይኑ ሕተትዎም። እንተዘይኮይኑ፣ [ክታብት መርከቢትና](#) ክትጥቀሙ ትኽእሉ ኢኹም።

መዕረፊ ቦታታት ምሕታት

ቆጸራ ክትሕዙ ክለኹም ወይ ኣብቲ ክታብት ዝወሃቡ ቦታ ክትበጽሑ ክለኹም፣ ውላድኩም ተወሳኺ ሓገዝ ይደሊ እንተኾይኑ ንሰራሕተኛታት ኣፍልጡ። ንኣብነት፣ ምናልባሽ መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን ክገብሩ ዘይኽእሉ ይኹኑ ወይ ድሕሪ እቲ ክትባት ኮፍ ኢሎም ክጽቡዩ ዘይኽእሉ ይኹኑ። ምናልባሽ ልዑል ብርሃን ዘለዎምን ድምጺ ዝበዝሖምን ክፍሊታት ይርብሽ ይኹን። መዕረፊ ቦታ ዝኾነ ክትሓቱ ትኽእሉ ኢኹም ከም ንኣብነት፤

- ድሕሪ እቲ ክትባት ምንቅስቓስ ካብ ኮፍ ምባል።
- ውላድኩም ኣብ መኪናኹም ኮይኑ ክኸተብ ነቲ መቐረቢ ምሕባር።
- ውላድኩም ዝፈትዎ ሰብ ኣብ ግዜ ቆጸራ ኣብ ጎኑ ክኾን ምግባር።
- ውላድኩም ካብ በዝሒ ሰባ ዘለዎ ተኣልዩ ኣብ ጽምው ዝበለ ቦታ ክኸተብ ምግባር።

ውላድኩም ካብ ዝዛ ምውጻእ ዝጽግሞ እንተኾይኑ፣ ምስ [ተንቀሳቐስቲ ናይ ክታብት ጉጅሰ \(እንግሊዘኛ ጥራሕ\)](#) ተራኺብኩም ውላድኩም ኣብ ዝዛ ክኸተብ ምግባር።

ዝያዳ ሓበሬታ ኣበይ ክረክብ ይኽእል?

ንእዋናዊ ሓበሬታ ብዛዕባ ክታብት ኮቪድ-19 መንእሰያትን ነዚ ይጎብኙዎ [VaccinateWA.org/Kids](#) ።

ካልኣት ፍልፍላት፤

- መምርሒ ካብ ናይ American Academy of Pediatrics ብዛዕባ [ክንክን ንCYSHCN ኣብ ግዜ ለበዳ](#) ።
- [ናይ ኮቪድ-19 ፍልፍላት ንCYSHCN](#) ካብ Lucile Packard Foundation።

- [ናይ ኮቪድ-19 ሓበሬታን ደገፍን](#) ካብ ምሕባር ስድራታት።
- Department of Health’s [ናይ ኮቪድ-19 ናይ ክታብት ርክብ ታሰራ](#) ከምኡ እውን Center for Dignity in Healthcare for People with Disabilities’ [ማሕበራዊ ዛንታ](#) ምስ ውላድ ወይ መንእሰይ ብዛዕባ እቲ ክታብት ንምርኻብ ይሕግዝ እዩ።
- ናይ ብላይንድ ኮቪድ (BLIND COVID) ኣቕርቦት ናይ ቴሌፎን መስመር (360-947-3330) ንዓይነ ስውራን ወይ ትሑት ናይ ምርእይ ተኸእሎ ዘለዎም ሰባት ብዛዕባ ናይ ፍልፍላት ናይ ኮቪድ-19 ኣቕርቦት ንምሕታት ይሕግዝ እዩ። [BLINDCOVID.com](#) ተወሰኸቲ ፍልፍላትን ርክባትን ኣብ ምርመራ ክታብት፣ ቦታታት ክታብት፣ ከምኡ እውን ኣብ እዋን ለበዳ መዓልታዊ ሂወት ምክትታል የቕርብ እዩ።
- ንCYSHCN ውሳኔት ሕቶታት፣ በይዛኹም ኢ-መይል ይግበሩ cyshcn@doh.wa.gov ።

እዚ ሰነድ ብኻልእ መልክዕ ክትሓትት እንተደሊኻ ናብ 1-800-525-0127 ደውል። ጸማማት ወይ ዝጻንዓኩም ኣእዛንኩም ዓማዊል፡ ብኻብረትኩም ብ 711 (Washington Relay) ደውሉ ወይ ድማ ኢሜይል ግበሩ ናብ civil.rights@doh.wa.gov ።